

Datum
2019-05-29
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2019-4151

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Motion av Helena Nanne (M) och Torbjörn Tegnhammar (M) angående etableringsboende, STK-2019-379 STK-2019-379

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Helena Nanne (M) och Torbjörn Tegnhammar (M) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige uppdrar åt arbetsmarknads- och socialnämnden att återkomma med förslag på hur etableringsboende för nyanlända invandrare som anvisas kommunen enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska kopplas samman med etableringstiden.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det är viktigt att ställa krav på att de nyanlända hushållen är aktivt bostadssökande. Det gäller särskilt då etableringsperioden närmar sig sitt slut. Malmö stads modell för mottagandet enligt bosättningslagen utgår från att hushållen med hjälp av stöd och information själva ska hitta permanenta bostäder. Ett förfarande som innebär att hyresavtalen sägs upp vid etableringstidens utgång skulle försvåra integration av de nyanlända och leda till att många av dessa hushåll istället skulle hamna i hemlöshet.

Yttrande

Helena Nanne (M) och Torbjörn Tegnhammar (M) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige uppdrar åt arbetsmarknads- och socialnämnden att återkomma med förslag på hur etableringsboende för nyanlända invandrare som anvisas kommunen enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (nedan kallad bosättningslagen) ska kopplas samman med etableringstiden.

Enligt bosättningslagen är Sveriges kommuner skyldiga att efter anvisning ta emot nyanlända för bosättning. Av lagens förarbeten framgår att kommunerna i så stor utsträckning som möjligt ska erbjuda de nyanlända permanenta bostäder, men det anges också att det inte kan uteslutas att kommunerna kommer att bli tvungna att erbjuda tillfälliga bostäder. Lagen trädde i kraft den 1 mars 2016 och omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd (både permanenta och tillfälliga uppehållstillstånd) som flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen samt deras anhöriga.

Malmö stads inriktning i arbetet utifrån bosättningslagen, har varit att de nyanlända som anvisas för bosättning är nya Malmöbor som kommunen enligt lag är skyldiga att ta emot. De blir folkbokförda i kommunen och de boenden och övrigt stöd som kommunen ger ska underlätta integration och etablering på arbets- och bostadsmarknaden. Malmö stad har tagit ställning för att de bostäder som erbjuds kommunanvisade inte är permanenta utan tillfälliga med andrahandskontrakt. Det betyder att det inte är möjligt att överta bostaden med förstahandskontrakt. Tillfälliga bostäder kräver vanligtvis att besittningsskyddet avtalas bort, vilket enligt Hyresnämnden i Malmö kan göras som längst i fyra år. Det betyder inte att hushållen kommer att bo i bostäderna i fyra år, utan att det är den tid Hyresnämnden i Malmö godkänner att besittningsskyddet avtalas bort i de avtal som skrivs med hyresgästerna. De hyreskontrakt som Malmö stads fastighets- och gatukontoret tecknar med de nyanlända hushållen löper månadsvis med en veckas uppsägningstid.

Målsättningen är att de nyanlända hushållen ska hitta en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden så snart som möjligt. Att vara aktivt bostadssökande är ett krav från dag ett. Alla hushåll skriver in sig på Boplats Syd och får information om att bostaden är tillfällig och att de själva ansvarar för att skaffa sig en permanent bostad. Vid regelbundna besök kontrollerar arbetsmarknads- och socialnämndens personal att hushållen är inskrivna på Boplats Syd samt att de har rätt bevakning i kösystemet. En del av de nyanlända hushållen har behov av information och stöd för att söka kunna söka bostad. Med stöd av utvecklingsmedel från Länsstyrelsen har nämnden i samarbete med ideella föreningar från civilsamhället kunnat ge hushållen ett riktat stöd med att söka bostad, bland annat genom studiecirklar på arabiska och tigrinja.

Kammarrätten i Stockholm har prövat ett beslut som Kommunstyrelsen i Lidingö har fattat om att bostadskontrakt för bostäder till nyanlända som anvisas enligt bosättningslagen ska sägas upp av kommunen efter etableringstidens utgång, det vill säga efter två år. Den klagande menade att beslutet var olagligt då det ansågs strida mot intentionen i lagen om att kommunerna borde erbjuda permanenta bostäder. Kammarrätten i Stockholm gjorde en så kallad laglighetsprövning, vilket innebär att domstolen prövade om beslutet är lagligt eller inte. Lämpligheten i beslutet prövades inte. Målet avgjordes den 22 februari 2019. Enligt domen så bryter inte Lidingö stads beslut att säga upp bostadskontrakt för nyanlända som anvisats mot bosättningslagen. Kammarrätten konstaterar att det i lagtexten inte framgår vad som avses med att ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Det framgår inte heller i vilken utsträckning anvisade kommuner är skyldiga att tillhandahålla de nyanlända bostäder eller hur bosättningen ska ordnas.

I motionen föreslås att de boenden som tillhandahålls de nyanlända hushåll som anvisas till kommunen enligt bosättningslagen ska kopplas samman med etableringstiden. Hyreskontrakten ska gälla under etableringstiden och hushållen förväntas lösa sin bostadssituation under denna tid. Domen i kammarrätten visar att ett sådant tillvägagångssätt inte strider mot lag eller annan författning. Malmö stads nuvarande hantering, det vill säga att teckna andrahandskontrakt i tillfälliga bostäder där besittningsskyddet enligt avtal inte

gäller under fyra år, strider inte heller mot lag eller annan författning. Det blir då en fråga om vilken hantering som är mest lämplig.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det är viktigt att ställa krav på att de nyanlända hushållen är aktivt bostadssökande. Malmö stads modell för mottagandet enligt bosättningslagen utgår från att hushållen med hjälp av stöd och information själva ska hitta permanenta bostäder. Ett förfarande som innebär att hyresavtalen sägs upp vid etableringstidens utgång skulle försvåra integration av de nyanlända och leda till att många av dessa hushåll istället skulle hamna i hemlöshet. Barn drabbas särskilt hårt av hemlöshet och det är därför viktigt att särskilt säkerställa att barnfamiljer har en trygg bostadssituation.

Bostadsmarknaden i Malmö och i övriga Sverige är mycket ansträngd. Det gäller särskilt för hushåll med en svag ekonomi och kort tid i Sverige vilket innebär att det är svårt för de nyanlända hushållen att på två år skaffa sig en egen bostad. Ökad hemlöshet skulle innebära högre kostnader för kommunen eftersom de boendelösningar som då står till buds i form av vandrarhem och liknade oftast är dyrare än de boenden som tillhandhålls enligt bosättningslagen. Arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar redan idag från dag ett med att de nyanlända ska skaffa sig en bostad på den öppna bostadsmarknaden.

Arbetsmarknads- och socialförnämnden anser slutligen att det är olyckligt att lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning är utformad på ett sådant sätt att den tillämpas olika av landets kommuner. Det leder till en risk att de kommuner som tillämpar en restriktiv tolkning av lagen, genom att utan undantag säga upp bostadskontrakten efter två år, överlåter ansvaret till andra kommuner. Det kan rimligen aldrig ha varit avsikten med denna lag och lagen behöver därför ses över och kommunernas ansvar förtydligas.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Britt-Marie
.....

Arbetsmarknads- och socialnämnden 190521, § 158. Moderaterna och Centerpartiet, reservation, bilaga. Sverigedemokraterna, reservation, bilaga.